View metadata, citation and similar papers at core.ac.uk
brought to you by CORE
provided by Hochschulschriftenserver - Universität Frankfurt am Main

שלום-עליכם

רב משה-ווועלוול
בעל-עגלה

דער וואָס מיינט אַז אַ בעל-עגלה איז אַ מענטש, וואָס קיינער איז נישט מחויבֿ צו לײַדן פֿון אים גלות, האָט אַ טעות.

רב משה-ווועלוול בעל-עגלה איז נישט גלײַך צו אַלע אַנדערע בעלי-עגלות. דער נאָמען אַליין: „רב משה-ווועלוול“ – זאָגט שוין גענוג. און בסך הכּל איז ער גאָר אַ ייִד אַ בעל-הבית און אַ ייִד וואָס דאַוונט און אַ ייִד וואָס קוקט אַרײַן אין די קליינע אותיות און אַ ייִד וואָס פֿאַרשטייט אַ פּסוק חומש מיט רש״י און קאָן טרעפֿן אַ שטיקל „באר מים חיים“.

קומט ער אויף אײַן אכסניה, אָדער אין אַ קרעטשמע און ס'איז דאָ אַ מנין, בינדט ער אַרום די פֿאַרסמאָלעוועטע כלאַמידע מיט אַ רויטער פֿאַטשיילע, שטעלט זיך אַוועק מיטן פּנים צו דער וואַנט, דאַוונט אָפּ א מנחה'לע, אפֿילו אויף אַ הייזעריק פֿאַרדומפּן קאָל און אַ ביסל אונטער דער נאָז, נאָר מיט אַלע דריידלעך, מעשׂה חזן.

בטבֿע איז רב משה-ווועלוול אַ ייִד דווקא אַ פֿריילעכער און אַ שטיק ווערטלזאָגער, און אויף אַ שׂמחה – אַ הוליאַק, אַ גאַנצער לץ, אַ פֿאַרשלעפּטע קרענק. א פּנים איז בײַ אים ווי פֿון מעטאַל – נישט מעש, נישט בלעך, נאָר גלאַנצנדיק-רויטלעך, און אַ נאָז כּמו ווי אַ צעפּלעצטע אָדער אַ צעשלאָגענע, וואָס דערפֿאַר קומט-אויס בײַ אים דאָס לשון אַ ביסעלע דאָסיק, פֿאָנפֿעוואַטע. באָרד און פּאות טראָגט ער, ווי אַ גוטער ייִד, אַ כלאַמידע אַ לײַוונטענע, נאָר אַ לאַנגע ביז דער ערד, מיט אַ בײַטש פֿון דעסט ווען אין די הענט אַ לאַנגע, שטיוול – גוט אָנגעשמירטע מיט סמאָלע, ווי אַ בעל-

עגלה שטייט אָן, און איין עזות-פּנים איז ער, ווי דרײַסיק בעלי-עגלות אין איינעם.

לאָז עמעצער איינשטעלן אים זאָגען גלאַט „משה-וועלוול“, נישט „רב משה-וועלוול“, איז חיות נישט זיכער!

אָדער, אַ שטייגער, זײַט אַ בריה, אויב איר זענט אַ דאָרטיקער בעל-הבית, און פּרוּווט אַוועקזעצן זיך בײַ דער באַן, למשל, אויף אן אַנדער בעל-עגלה, בעת ער, רב משה-וועלוול, איז דאָ און קוקט אַרויס אויף פּאַרשוינען, איז דעמאָלט אַז אָך און וויי צו אײַך און צו יענעם בעל-עגלה און צו זײַנע סוסים. ער וועט אײַך מאַכן מיט דער בלאָטע גלײַך. און איר וועט שוין פֿאַרזאָגן אַ צענטן, אַז איר קומט מיט דער באַן, זאָלט איר אײַך קודם גוט אַרומזען, צי איז נישטאָ ערגעץ רב משה-וועלוול מיט זײַנע סוסים.

אָדער פּרוּווט זיך שאַפֿן מיט אים, ווי מע שאַפֿט זיך מיט אַ בעל-עגלה, און זאָגט אים נישט: „זײַט זשע מוחל, רב משה-וועלוול!“ אָדער: „איר וועט אײַך מטריח זײַן, רב משה-וועלוול“... און האָט איר זיך אַרויפֿגעזעצט בײַ אים אין וואָגן, באַדאַרפֿט איר געדענקען, אַז איר זיצט נישט בײַ אַבי וועמען, נאָר בײַ רב משה-וועלוולען, און אַז רב משה-וועלוול וועט אײַך הייסן קריכן אין בויד, וועט איר קריכן, און אַז ער וועט אײַך הייסן אַוועקזעצן זיך פּאָריטש, אַקעגן, וועט איר זיצן, און אַז ער וועט אײַך הייסן גיין אַרויף אַ באַרג מחילה צו פֿוס, וועט איר גיין. קיין דעות, וועמען ער זאָל נעמען אין וואָגן אַרײַן, וועט איר אים נישט זאָגן. און אַז איר וועט אים זאָגן, וועט זיך אײַך נישט העלפֿן. איר וועט נאָך ווערן אָפּגעזידלט פֿון קאָפּ ביז פֿיס און וועט זײַן גערן, אַז ער. וועט אײַך נישט אַרויסזעצן פֿון וואָגן אין מיטן וועג

שולדיק אין דעם איז נישט רב משה-וועלוול, נאָר טאַקי די שטאָט גופֿא. ווי אַזוי מע פֿאַרוויגט אַ מענטשן, אַזוי פֿירט ער זיך אויף. די שטאָט האָט געמאַכט פֿון אים אַ גאַנצן יש, טראָגט זיך אַרום מיט זײַן תּורה, באַרימט זיך מיט זײַן פֿרומקייט און ייִדישקייט, מיינט ער, אַז לעקיש איז זײַן פֿעטער, און קריכט אַלעמען אויפֿן קאָפּ און זידלט איטלעכן באַזונדער, מאַכט אים מיט דער בלאָטע גלײַך.

– א מכּה אשר לא כתובֿה בתּורה! – רופֿט מען אים אין שטאָט און מע היט זיך פֿאַר אים, ווי פֿאַר פֿײַער. מיט איין איבעריק וואָרט איז מען מיט אים נישט זיכער. סכּנת-נפֿשות!

נאָר איין טאָג אין יאָר איז פֿאַראַן אַזעלכער, – דאָס איז דער טאָג פֿון ערבֿ יום-כּפּור – וואָס דעמאָלט קאָנט איר זײַן זיכער, אַז ער וועט אײַך נישט זאַטשעפּען. אדרבה, ער קומט צו אײַך אַ יום-טוב׳דיקער מיט אַ קנאַקנדיקער ליוסטרינענער קאַפּאָטע און מיט אַ נײַעם קאַשקעט אויפֿן קאָפּ. פֿונעם ווײַסן העמד קוקט אַרויס אַ מאָדנער ברייטער קאָלנער, אָפּגעלייגט מיט צוויי שפּיצעכיקע עקן אויפֿן האַלדז. אויף זײַן בלעכן-מעשן פּנים איז אויסגעגאָסן דאָס וואָרט „יום-טובֿ“, און אַליין קומט ער אַרײַן צו איטלעכן מיט אַ ברייטן „גוט יום-טובֿ“, איבערבעטן, זיך מוחל זײַן:

– אַ גוט יום-טובֿ! טאָמער האָב איך אײַך אָנגערירט מיט אַ קרום וואָרט, בעט איך אײַך איבער און ווינטש אײַך אַ חתימה טובֿה.

ענטפֿערט מען אים: „גם אתּם, לאָז גאָט מוחל זײַן! – און מע בעט אים זיצן און מען איז אים מכבד מיט לעקעך.

Copyright © 2006 Leonard Prager
All Rights Reserved